

menjenih krajev, ki se je posvetovala o trenutnem položaju. Konferenca so se bili zaupniki udeležili nadvse mnogoštevilno, dokaz, kako resen je sedanji položaj. Z veliko resnostjo in napetostjo meznega gibanja po omenjenih premogovnikih se je tudi povsem skladalo razpoloženje na konferenci. Posvetovanje se je namreč razvijalo povsem trezno in premissižno; zaupniki so si bili v polni meri svesti, kolike važnosti so njih sklepi.

Po vsestranskem razmotrivanju in po uvaževanju vseh merodajnih okoliščin se je sprejela soglasno naslednja

resolucija:

V trboveljskem »Delavskem domu« dne 23. marca 1912 zborujoča konferenca zastopnikov podružnic Unije rudarjev avstrijskih v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku ter delegatov rudarske zadruga II. skupine omenjenih krajev jemlje na znanje obvestilo ravnatelj, omenjenih rudnikov, da trboveljska premogokopna družba odgovori na spomenico, vloženo 15. marca, do srede prihodnjega tedna.

Z ozirom na neznosno sedanjo gradnjo najnujnejših življenjskih potrebščin je jasno, da rudarji omenjenih krajev nikakor ni morejo zdelovati s tistimi plačami, ki niso zadostovale niti za čas pred sedanjo ogromno draginjo; zategadelj pričakujejo na konferenci zbrani zaupniki rudarjev s polno upravičenostjo, da trboveljska premogokopna družba tem zahtevam ugodi.

Tajništvo Unije rudarjev avstrijskih v Trbovljah se pooblašča, da skliče nemudoma noravnateljstva omenjenih rudnikov zaupnikom sklepala o nadaljnjih korakih — brž ko izroče ravnateljstva omenjenih rudnikov zaupnikom odgovor.

Govornikom na nedeljskih rudarskih shodih v Zagorju, Trbovljah in v Hrastniku dne 24. t. m. se naroča, da sporoče zborujočim rudarjem ta sklep konference.

Kljub živahnemu razpoloženju je vladala na konferenci popolnasloga. Zaupniki so imeli pred sabo jasn cilj in jasna jim j bila pot, ki jo bo treba nastopiti, da dosežejo mezdni sužnji trboveljske premogokopne družbe vsaj nekaj svojih pravic.

Shodi.

Drugi dan v nedeljo ob 3. popol. pa so bili v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku shodi, kjer se je rudarjem poročalo o stanju mezd. gibanja. Vsi shodi so bili ogromno obiskani; v gostih gruclah so se valile množice rudniškega proletariata na zborovališča. Na obrazih rudarjev si bral trdno odločnost, da gredo v skrajni boj za svoje zahteve, če bo treba, iz medklincev na shodih pa je odmevala ogorčenost nad sedanji neznosnimi razmerami, ki jih je ustvaril brezmejno izkoriščevalni sistem trboveljske premogokopne družbe. Razpoloženje je bilo na vseh shodih izvanredno bojevitost, zlasti na trboveljskem.

Zagorski shod.

Zagorskemu shodu, ki je bil v Mihelčičevi dvorani, je predsedoval sodrug Peterlin, poročala pa sta sodruga Čobal in Kocmur. Sodrug Čobal je v svojem govoru najprej konstatiral, da tako ne more nič več iti naprej. S takimi plačami delavstvo zagorskega rudnika ne more več zljajati. Ako trboveljska premogokopna družba tega ne mara izlepa uvideti, potem naj si pripiše sama sebi, ako delavstvo poseže po najskrajnejšem sredstvu. Končno je priporočal v sprejem zgoraj navedeno resolucijo. Sodrug Kocmur je pozival rudarje, naj bodo složni v tem resnem času. Obračal se je zlasti do delavskih žen, ki naj podpirajo v tem boju svoje može. Nato je ob splošnem ogorčenju zborujočih rudarjev ostro obsojal nekakšne priprave za prihod vojakov v Zagorje: na topliški šoli že spraznujejo šolske sobe, da pripravijo militarizmu začasno bivališče. Ako gospodje mislijo, da bodo prazne zelodce zamašili s svinčcem in z bojeneti, se zelo motijo. Sodrug Kocmur je rudarje še enkrat pozival na slogo in edinost ter ob splošnem odobravanju končal. Nato se je soglasno sprejela resolucija s pripombo, da jo predlože takoj v pondeljek 25. t. m. delegati II. rudarske skupine zagorskemu ravnateljstvu in obenem pristavijo, da delavstvo zahteva odgovor do četrtega 28. t. m.

Trboveljski shod.

Ako je bil shod rudarjev dne 14. t. m. velik, tedaj lahko trdimo, da je javni rudarski shod, ki se je vršil v nedeljo dne 24. marca, prekosil z udeležbo vse dosedanje trboveljske shode. Na velikem dvorišču »Delavskega doma« se je nabrala do treh popoldne taka množica rudarjev in rudarskih žena, da je štela najmanj tritisoč glav. Na shod so prišli tudi gospodje okrajni glav in nadkomisar rudniškega revirnega urada iz Celja in trboveljski župan. Dobro so napravili gospodje, da so prišli, so se saj lahko prepričali, kako razpoloženje vlada med trpinčenim delavstvom. Točno ob 3. je sodrug Tokan otvoril shod, nakar sta bila zvoljena sodrug Mozetič za predsednika in sodrug Škrjanc za zapisnikarja. K dnevnemu redu »Odgovor trboveljske premogokopne družbe na zahteve, ki jih je obsegala ravnateljstvom izročena spomenica« je poročal sodrug Tokan, ki je v eno uro trajajočem govoru razlagal situacijo vsled izročitve zahtev. Ravnateljstva v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku so dne 21. t. m. poklicala zaupnike delavstva, katerim so sporočila, da je bilo nemogoče upravnemu svetu dati v tem času definitivni odgovor. To pa zato ker je bil v spomenici določeni rok od 15. do 22. t. m. prekratek, da bi bilo mogoče vsem članom upravnega sveta, ki so raztreseni po raznih krajih, sestati se k seji. Gospodje ravnatelj so nadalje izrazili željo, naj bi delavstvo na definitivni odgovor počakalo, dobili ga bodo gotovo do polovice prihodnjega tedna. Obenem so zagotovili zaupnike, da bo družba gotovo delavstvu nekaj dala. Zaupniki so brez vsakih obveznosti vzeli izjave gospodov ravnateljstva na znanje in so sporočili vse to konferenci odborov podružnic Unije rudarjev avstrijskih ter delegatov rudarske zadruga druge skupine iz Zagorja Trbovelj in Hrastni-

ka-Ojstro, ki je bila v soboto dne 23. t. m. ob 4. popoldne v »Delavskem domu«. Konferenca je to sporočilo zaupnikov kakor tudi vse okoliščine in položaj temeljito pretresla ter je sklenila soglasno tozadevno resolucijo, ki jo je govornik shodu priporočal v sprejem. Shod je resolucijo soglasno sprejel. Omenjamo še, da je bil shod nenavadno živahen in zelo bojevitega razpoloženja. Iz burnega pritrjevanja govorniku so navzoči gospodje zastopniki oblasti lahko spoznali resnost položaja.

Hrastniški shod.

Dne 24. t. m. se je vršil na vrtu gosp. Franc Eržena pod vodstvom sodruga Karla Malovrla shod, kakršnega rudarji v Hrastniku še ne pomnijo. Sodrug Sitter je v zmislu sklepa konference zaupnikov z dne 23. t. m. poročal, da trboveljska premogokopna družba na predloženo spomenico do sedaj še ni odgovorila, pač pa obljubila, da dobe rudarji odgovor do srede prihodnjega tedna. Nadalje je sodrug Sitter na podlagi statističnih podatkov dokazal slabo plačilno razmerje pri trboveljski premogokopni družbi na eni strani in na drugi strani nečloveško priganjanje in odiranje rudarjev. Na primer v rudniku na Ojstru se se plače rudarja od leta 1908 do 1910 zmanjšale, kar je samoposebi umljivo neznosno za rudarje pri sedanj vedno naraščajoči draginji; nič bolje pa ni v Zagorju, v Trbovljah in Hrastniku. Družba je premog podražila, produkcija je vsled nečloveškega priganjanja narasla, nasprotno pa se plače niso zvišale, temveč na Ojstru celo znižale. Ako rudarji moledujejo za kako malenkost, družba trdovratno zavrne prošnjo, češ da so ljudje leni in da vsled lenobe nič ne zaslužijo. Trboveljska družba je s svojim nižanjem mezde napravila, da je postala lakota stalen gost v rudniških družinah. Končno je pozval rudarje, naj ne vržejo svoje puške v koruzo, temveč naj mirno pričakujejo odgovor trboveljske družbe. Sodrug Malovrl je končno pozval rudarje, naj delajo za močno strokovno organizacijo, da se bodo mogli bojevati kakor naši tovariši na Angleškem. Resolucija se je z živahnim pritrjevanjem sprejela.

Na pragu odločitve.

Kakor je iz teh poročil jasno, je stopilo vse gibanje v odločilen stadij. Od odgovora trboveljske premogokopne družbe pa je odvisno, ali bo v zagorskem, trboveljskem in hrastniškem rudniku mir ali boj.

NOVICE.

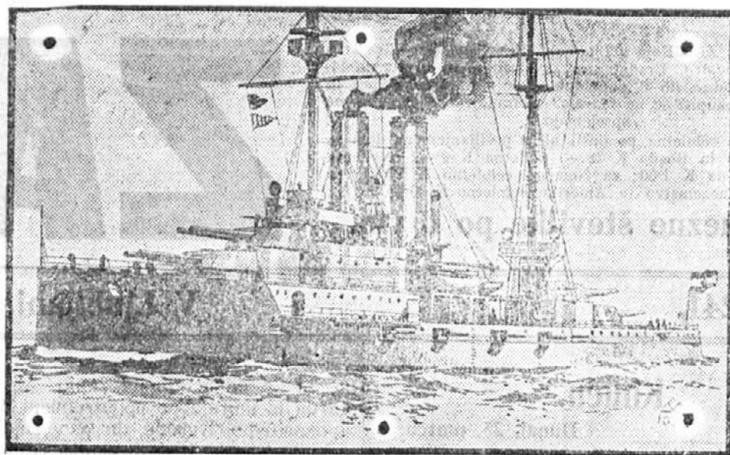
* **Dnevnik umorjenega raziskovalca.** Pod naslovom: Ob veletokih (velerekah) Zadnje Indije bo v najkrajšem času izšel dnevnik nemškega raziskovalca dr. Robert Brunhuberja (založba dr. Franc Ledermann, Berlin) z uvodom Sven Hedina. Dr. Robert Brunhuber, ki je s svojim prijateljem Schmitzom prodril iz Zadnje Indije v Tibet, da bi rešil problem veletokov Salween in Mekong, je prodril v to neznano in nevarno srednjeazijsko visoko ravan dalje nego vsak drug raziskovalec pred njim. Svojo odveiznot je, kakor znano, poplačal s smrtjo; tako njega samega kakor njegovega spremljevalca so ondodni divjaki umorili, njegov sluga in njegov kuhar pa sta bila ujeta. Toda kitajski kazniški ekspedicijski je posrečilo, da se rešila ne samo obadva ujetnika, temveč tudi dnevnik umorjenega dr. Brunhuberja in njegove nad vse interesantne fotografije slike, tako da se sedaj vendar enkrat lahko objavijo. V svojem uvodu piše Sven Hedin: Nad tihim, svečanostnim veličanstvom smrti ne smemo tožiti. Ne izplača se popraščevati po vzrokih takega godoka. Tjitanbo, vaški poglavar ob Bangweolu, kjer je Livingstone umrl, je dejal Susi-ju, telesnemu slugi velikega popotovalca: »Bodi potolažen, smrt pride šestokrat nad popotovalce na njihovih popotovanjih.« In vendar! Gotovo bi bil ta mladi raziskovalec vreden boljše usode. Teno mi postane ob srcu in žalost me obide, kadar čujem, da je kak popotovalec v mojih pokrajinah ali v njihovi bližini postal žrtev domačinov. Vprašanje, ki si jih stavljam, čitatelj lahko sam razume.«

Aviatična častna nagrada cesarja Viljema. Nemški cesar bi zopet rad, da bi svet o njem govoril; pokazati hoče svetu, da se ne vneema samo za svoje »božje poslanstvo«, temveč tudi za pridobitev moderne tehnike. Po nekem, na državnega tajnika natranjih zadev naslovljenem ukazu je dovolil predstojništvom zveze nemških zrakoplovcov, avtomobilnega kluba in raznih drugih klubov častno nagrado za pospeševanje nemškega zrakoplovstva. Častna nagrada je določena za onega letalca, ki bo tekom Johannstalskega zrakoplovnega tedna koncem maja tega leta dosegel največje uspehe. Cesar je šele pred kratkim ustanovil še neko drugo zrakoplovno nagrado.

Visočina letošnje Noblove nagrade. Iz Stockholma poročajo, da bo Noblova nagrada v tem letu znašala 140.476 kron.

Tretji občni zbor, Vzajemnosti.

V nedeljo popoldne je bil v vrtnem salonu gostilne »International« III. redni občni zbor splošne delavske zveze »Vzajemnosti«, naše najvažnejše organizacije, ustanovljene z namenom, da koncentriramo v njej vse izobraževalno in prosvetno delo naše stranke. Kratek čas nje obstanka, odkar je razširila svoj delokrog po vsem Kranjskem, je rodil že bogate uspehe. V delavstvo prodira boljbolj spoznanje, kakšne važnosti je za nas enotna in splošna kulturna organizacija; v naših starih postojankah so podružnice že ustanovljene in čvrsto delujejo ali pa so že vsa predelala zaključena in se ustanove v bližnjih dneh. Ampak tudi v krajih, kjer doslej niso bila ugodna tla za socialistične ustanove, se budi živo zanimanje za našo izobraževalno organizacijo. Iz najrazličnejših krajev dežele prihajajo želje, da raztegne »Vzajemnost« svoje delovanje tudi nanje, in lahko rečemo, da ni več daleč čas, ko bo vsa dežela preprežena z našo kulturno organizacijo; s tem pa bo ustvarjena podlaga

Avstrijski dreadnot »Tegetthoff«, ki so ga v četrtek v Trstu spustili v morje. Deplasma znaša 22.000 ton, Veljal je 60 milionov.

za sistematično, smotrno in uspešno širjenje socialistične misli.

Občnega zbora se je udeležilo 31 delegatov, ki so zastopali 1- podružnic, začasen zvezin odbor in okolo 50 gostov.

Predsednik sodr. dr. Tomšič je v otvoritvenem nagovoru pozdravil navzoče zborovalce in naznanil dnevni red občnega zbora:

I. Poročila

- predsednika,
- tajnika,
- blagajnika in
- nadzorstva.

II. Volitev novega načelstva in nadzorstva.

III. Raznoterosti.

Na predlog predsednika je občni zbor izvolil komisijo za pregledovanje mandatov in so bili izbrani soglasno: sodrugi Sajovic, Buda in Zupan.

I. Predsednik dr. Tomšič očrta v svojem poročilu razvoj splošne delavske zveze »Vzajemnost« in njen smoter. Važen mejnik v zgodovini naše organizacije je 13. junij 1911; tedaj smo sklenili, da lokalno društvo preosnujemo v deželno zvezo in da razširimo njen delokrog čez vso deželo. Notranji posli so absorbirali zlasti izpočetka vse naše moči: najprvo smo si določili, da izgradimo organizatorične temelje, preden začnemo s sistematičnim izobraževalnim delom. Tudi sicer čas za to ustanovo ni bil prijazen. Minulo leto je bilo na Kranjskem leto volitev, vsled česar za organizatorično delovanje ni ostajalo časa, pa tudi zanimanja ne. Dalje pa nismo mogli koncentrirati vseh svojih sil na izobraževalno delo, ker smo morali to delo zapostavljati za še važnejšim kulturnim delom za »Zarjo«. Rastoče zanimanje za našo ustanovo, oživljeno gibanje v stranki pa nam je najboljši dokaz, da stopamo po poti do uspehov!

Tajnik sodr. Petrič poroča o splošnem delovanju zveze. Glavni namen minule poslovne dobe je bilo osnovanje podružnic po deželi. V tem pogledu ima zveza razveseljive uspehe. Doslej obstoje sledeče podružnice: kolodvorska, trnovsko - krakovska, šentjakobska, poljska, ženska, mladinska, glasbena in nemška v Ljubljani, moččanska, šišenska in viško-glinška v ljubljanski okolici in škofjeloška, novomeška, postojska, tržiška in zagorska. Vse skupaj štejejo okolo 900 članov, kar je z ozirom na mladost organizacije lepo število, ki nas navdaja z najboljšimi nadami za bodočnost. Vnanjega delovanja, kakor rečeno, v začetku nismo forsirali. Za zabavo smo poskrbeli ob izletu zagorskih, hrastniških, trboveljskih in primorskih sodrugov v Ljubljano z dvema velikima ljudskima veselicama, dalje z veliko maskarado, poleg tega so podružnice privedle večje število veselic in zabav. Zveza je ustanovila plesno in dramsično šolo. Delavska šola, na katero zvezin odbor polaga največjo važnost, se letos še ni mogla realizirati. V kratkem času se ni dalo zbuditi zanimanje med delavstvom za ustanovo, ki naj bi nudila rednim obiskovalcem enciklopedično socialno izobrazbo. Končno omenja tajnik, da sta se enaki zvezi, z enakimi pravili in enakim smotrom ustanovili za Primorsko in za Štajersko in Koroško.

Blagajnik sodrug Lehpamer je podal blagajniško poročilo, sodrug Mlinar pa v imenu nadzorstva, da so nadzorniki vso upravo in blagajniške knjige natančno pregledali, in da so našli vse v vozrnem redu, vsled česar predlaga nadzorstvo blagajniku in načelstvu absolutorij.

Po kratki razpravi o poročilih, v katero so posegli sodrugi Vičič, dr. C. Jelenc, Mlinar, Kocmur, Zupan in dr. Tomšič, je občni zbor sprejel poročila v vednost in podelil blagajniku in načelstvu odvezo.

II. V načelstvo so bili izvoljeni na predlog odbora, ko sta sodr. Zupan in dr. Tomšič odklonila izvolitev: za predsednika sodr. Kocmur, za podpredsednika pa sodruga Hlebš in Val. Sajovic, za odbornike pa sodrugi Lehpamer, Mlinar, Stich, Iv. Sajovic, Stanovic in sodružica Mihlerjeva, iz okolice pa sodrugi Bittner, Ravnhar, Hrovat, Kisovec, Hauptman in V. Rudolf.

V nadzorstvo so bili na predlog sodruga dr. Tomšiča izvoljeni sledeči sodrugi: dr. C. Jelenc, Tonja, Schlesinger, Krašovec in Lipovš; za namestnike pa sodrugi Čepin, Hafner in Bukovnik.

III. Raznoterosti.

Predlog viško - glinške podružnice, da bi od vstopnine dobivala centrala 50%, podružnica 50% je bil odklonjen.

Odklonjen je bil predlog šentjakobske podružnice, da se uvede za člane glavne odbora in nadzorstva za prvo neopravičeno absenco globa 20 vinarjev, za drugo neopravičeno absenco globa 50 vinarjev, za tretjo neopravičeno absenco ali pa za upor proti globi izguba mandata.

Po kratki debati, v katero so posegli sodr. dr. Jelenc, Mlinar in Kocmur je bil sprejet predlog šentjakobske podružnice: da se določi mesečni prispevek na 30 vinarjev, od teh ostani podružnici 10 vinarjev, okr. zastopu 5 vinarjev, centrali 10 vinarjev in eksekutivi vseh treh »Vzajemnosti« 5 vinarjev. Kjer ni okr. zastopov, ostane podružnici 15 vinarjev. Centrala mora skrbeti da se okrajni zastopi, kjer je le mogoče, ustanove. V okrajih, kjer je le ena podružnica, naj bo ta do ustanovitve okrajnega zastopa obenem okrajni zastop z vsemi njegovimi nalogami.

Takisto je občni zbor pritrldil predlogu šentjakobske podružnice: da se iz doneskov po 10 vinarjev, ki jih prejema centrala, ustanove posebni fond, ki so za druge namene nedotakljivi in sicer: fond za brezplačno pravno brambo po 2 vinarja, dokler ne doseže višine 1000 K, agitacijski fond po 4 vinarje, sklad za tekoče zadeve po 2 vinarja.

Sprejet je tudi predlog šentjakobske podružnice: da se centrali naroča, da povabi vse sposobne sodruga na sestavo ročne knjižice »Praktičen organizator«, »Delavski zaupnik« ali z drugim primernim naslovom. Delo obsega v glavnem: Pomen organizacije, naloge zaupnika, oz. agitatorja, dolžnosti soc. dem. delavca, pomen tiska, agitacije itd.

Občni zbor je sprejel nadaljni predlog šentjakobske podružnice: da kranjska »Vzajemnost« stopi v skupnost z enakimi zvezami za Štajersko in Koroško ter Primorsko; izvršitev akcije in določitev posameznih formalnosti se nalaga centrali.

Prav tako predlog iste podružnice, da je društveno premoženje posameznih delov »Zveze« nalagati na vinkulirane knjižice pri »Delavski hranilnici in posojilnici« v Ljubljani.

Občni zbor je pritrldil predlogu šentjakobske podružnice, da se blagajniku osrednjega odbora v priznanje za njegov trud in delo ob ustanovitvi in v teku obstoja zveze ter pri posameznih njenih prireditvah (zlasti ob izletih) izplača častna nagrada v znesku po 100 kron, ki jo je izplačati takoj ali v obrokih.

Zivahna debata se je vnela o predlogu šentjakobske podružnice: zveznemu načelstvu in vsem podrejenim organizacijam se nalaga strogo izpolnjevanje zadnjega stavka § 38 zveznih pravil. Vse podružnice, krožki in odseki, ki so ustanovljeni v smislu citiranega paragrafa, se morajo sami vzdrževati ter jim je dajati subvencije le po § 30 al. h) in če sami zanje zaprosijo. Članskih prispevkov, kakor jih ima v mislih § 6 al. a) take podružnice oz. odseki ne smejo pobirati in jih zase uporabljati, temveč imajo skrbeti za svoje dohodke po § 6 al. h) e) in d) ter po § 7. Predlog je bil odklonjen z vsemi proti 3 glasovom.

Ker je bil s tem dnevnim red izčrpan, je predsednik zaključil občni zbor, opozarjajoč zborovalce na resno nadaljno delo.

Krog prijateljev Kolinske kavne primesti med našimi gospodinjami se čimdalje bolj širi. Izborna kakovost tega edinega domačega kavnega pridakta je vzrok, da danes že skoro ni gospodinje, ki bi ga ne kupovala. Kajti vsaka gospodinja, ki je enkrat poizkusila Kolinsko kavno primest, je prišla do prepričanja, da se samo s Kolinsko kavno primestjo da napraviti res dobra kava, ki jo vsak rad pije. Da je Kolinska kavna primest tako dobra, je pa vzrok enostaven: napravljena je iz samih odbranih, najboljših sirovov po načinu, ki so ga strokovnjaki v dolgoletnih izkušnjah preizkusili in kot najboljšega spoznali. Katera gospodinja hoče torej napraviti najboljšo kavo, rabi samo izborno in pristno domačo Kolinsko kavno primest.

Ljubljana in Kranjsko

— **Občni zbor zveze okrajnih bolniških blagajn,** ki je bil v nedeljo v Trstu, je sklenil soglasno resolucijo, v kateri priproča, da naj se uvedeta v vrsto običajnih mezd dva nova razreda po 5 in 6 K. Dosedaj je normiran kot najvišji običajni mezdni razred 4 K. Uvedba dveh novih razredov bi bila v prid okrajnim bolniškim blagajnam. Industrijalni krogi so seve proti taki reformi. Več v poročilu.

— **Zagorje ob Savi.** Politčni odbor jugoslovske socialno-demokratske stranke v Zagorju ob Savi je sklenil, da za volitev treh odbornikov iz II. volilnega razreda, ki bo 31. marca t. l. ne postavi kandidatov, in priporoča vsem pristane naše stranke, da se volitev vzdre.

— **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljani** ima svoj redni letni zbor jutri 27. t. m. ob 6. popoldne v dvorani mestnega magistrata. Tajnik društva, dež. sodni svetnik Milčinski, bo v svojem poročilu pojasnil tudi stališče društva za stran zvišanja mestnih miloščin, ki se je razpravljalo v občinskem svetu.

— **Svarilo delavcem.** V novomeški okolici je malodane tisoč delavcev, ki so prišli brez sredstev iskat dela k zgradbi belokranjske železnice, ker se je poročalo, da prično z zgradbo 16.

marca t. l. Zdej postavajo lačni, brez dela in brez strehe. Pa tudi po 23. marcu se še ne bo pričelo z delom se še ne bo pričelo z delom, ker morajo kopirati podjetniki načrte in dobiti orodja in druge priprave. Z delom se vobče ne bo pričelo pred velikonočnimi prazniki, po čemer naj bi se ravnali dela iščoči delavci.

Poškodovani delavci. Dne 22. t. m. zjutraj so šli v Kranjski gori vozniki v planino nakladat hlode, na katerih je ležal precej debel sneg. Naenkrat se utrgajo hlodi in sneg ter potlačijo tri delavce in jih hudo poškodujejo. J. Plešu je zlomilo dvakrat nogo, Francu Koširju pa je zlomilo nogo in rebra, Lovrenca Mraka je pa na zgornjem životu hudo poškodovalo. Vse tri so morali prepeljati na saneh domov.

S trebnjem za kruhom. Dne 22. t. m. se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 200 Macedoncev, 150 Bolgarov, 14 Hrvatov in 12 Slovencev. Iz Amerike je prišlo 20 iz Monakoga pa 15 Hrvatov; 35 tesačev je šlo v Rumunijo, 200 Italijanov se je odpeljalo v Budimpešto, 150 na Dunaj, 120 v Gradec, 150 pa v Zagreb.

Umrli so v Ljubljani: Hugon Böhm, provizijski potnik, 47 let. — Neža Srebotnjak, delavka v tobacni tovarni v pok., 61 let. — Alojzij Žužek, rejnec, 7 let. — Ivan Rozman, delavec, 64 let.

Lahkoveren kmet. Pred kratkim je okoli Bresta pobajala tolpa ciganov, med katerimi je bil tudi Mihael Levakovič iz Postojne. Le-ta je nekega kmetiča znal tako pregovoriti, da mu je pto dal skorje za 20 K, na katere mu je dal pa samo 4 K za drugo je pa obljubil, da mu pošlje po pošti. Ko je cigan odšel, je obul skorje, na denar pa ni več mislil. Ko je prišel kmetič na zadnji ljubljanski semenj, je naletel na Levakoviča v njegovih škornjih, kar je takoj prijavi policiji, ki je zvitega cigana aretirala in izročila sodišču, kmetič pa je dobil svoje obuvalo nazaj.

Velikomestna trojica. V ponedeljek popoči se je javil na policiji kot brez sredstev 20-letni dninar Rudolf Schuites z Dunaju. Ko je pri zaslišanju priznal, da je svoji sestri, knjigovodkiji, ukradel več dragocenosti, jih zastavil za 160 kron, potem pa z dvema dekletoma odšel v Ljubljano, so ga djali v zapor. Ker je izpovedal, da se je z dekletoma hotel odpeljati dalje v Trst, so na kolodvoru tudi ti prijeli in ker sta priznali, da sta o tatvini vedele, so tudi ti utaknili v zapor. Na brzojavno obvestilo so dognali, da so bile dragocenosti vredne 1000 K, vsled česar so vse tri oddali deželnemu sodišču, odkoder jih odpošljejo na Dunaj.

Štajersko

Velemodri celjski rudniški urad. Dolgo vrsto let so ležali na c. kr. okrožen rudniškem uradu v Celju predpisi za preprečenje nezgod v rudnikih omenjenega okrožja. Navsezadnje pa so se domislili gospodje na rudniškem uradu, da bi poslali tiste predpise tudi delegatom rudarske zadruge II. skupine, ki naj jih preštudirajo in naj bodo potem soodgovorni za nezgode. Ali gospodje c. kr. rudniškega okrajnega urada celjskega so to izvedli jako salomonsko. Poslali so namreč delegatom predpise samovnemškem jeziku, tako da jih malokateri razume vsaj deloma, popolnoma pa nihče ne. Ali mislijo modri gospodje na rudarskem uradu, da je imel izkoriščani rudniški proletarec toliko prilike za izobrazbo, da se je vsakdo mogel popolnoma priučiti tujemu jeziku? Mi gotovo ne delamo šovinizma, ampak to je vendar očividno nesmisel, da hočejo gospodje na rudniškem uradu delegata napraviti soodgovorne za nezgode, obenem jim pa pošljejo predpise za preprečenje nezgod v tujem jeziku, ki ga vsaj popolnoma niso večšči! Ta nesmiselnost se mora odpraviti!

Smrt ga je pošlaka. Dne 19. t. m. so prišli iz Gradca od tovarne za zgradbo mostov monterji v Trbovlje da montirajo novi mostovž, ki se zgradi pri železnici v to svrhu, da bodo z nje nalagali oziroma spuščali premog v tendre lokomotiv. Monter Angermann, ki si je najel stanovanje v gostilni pri Grebencu na kranjski strani, je še tisti dan, ko je hotel ob pol 10. zvečer k počitku, spodrsnil na stopnicah in padel tako nesrečno, da se je na mestu ubil. Truplo mrtvega Angermanna so prepeljali v trboveljsko mrtvašnico, kjer so ga raztelesili.

Protest nemškega dijaštva v Gradcu. 22. t. m. je izročila deputacija nemškega dijaštva na graški univerzi, sestoeča iz treh članov (Italijana, Hrvata in Slovenca) rektorju graškega vseučilišča sledečo resolucijo: Zstopniki nemških narodnosti na graški univerzi, zbrani dne 9. marca 1912 na protestnem zborovanju po § 2. konstatirajo, da se s tem, da je predavatelj lektorja Ferdinanda Steila »Deutsche Vortragskunst« dostopno samo »für Hörer deutscher Nationalität«, kršijo temeljna načela splošnega učnega reda glede na svobodo uka in po uka na avstrijskih univerzah in osnovnega državljankega zakona o ravnopravnosti vseh avstrijskih narodnosti v šoli in uradu. Navedena omejitev prezira nadalje jasno in izrečno dolžbo ustanovne listine graške univerze (1. januarja 1858), po kateri je graška univerza izrečno ustanovljena za potrebe mnogozjezične Notranje Avstrije. Zato protestirajo zbrani zstopniki proti tej kršitvi zakona in zahtevajo, da se pred začetkom letnega semestra ukine.

Stekel pes. Iz Mute se je prikljatil stekel pes na dan sv. Jožefa v Spodnji Dravograd ter menda že spotoma napadel več oseb in ranil več psov. V trgu je ranil velikega psa, pred cervkijo pa cerkveno pevko Pavlo Zlatnikovo. Pes je napadel nadalje tudi posestnika Miha Voziča iz Dobrove, učenca mizarskega mojstra Lesjaka in nekega fanta iz Črneč. Končno je psa ustrelil stražmojster Jesse blizu Velbla. Ranjene osebe so odpeljali takoj v Pasterjev zavod na Dunaj.

Nadomestna državnozborska volitev v beljaškem okraju.

Pazite na legitimacijo in na glasovnico. Volilce v beljaškem okraju opozarjamo, da se brez legitimacij ne more voliti. Kdor hoče 23. aprila imeti volilno pravico mora imeti vse potrebne dokumente v redu. V mnogih sluča-

jih se socialno-demokratskim volilcem volilni papirji nalašče ne dostavijo, da bi nasprotniki lažje zmagali. Zato morajo socialno-demokratski volilci dobro paziti, da ne podležejo zavratnosti naših sovražnikov. **Volilci morajo sami za to skrbeti,** da dobijo svojo legitimacijo in glasovnico. Zlasti naj pazijo tisti delavci, ki so od novega leta izpremenili svoje stanovanje. Najbolje je, da grede kar sami na občino in tam zahtevajo svoje volilne papirje, ker prihajajo v takih slučajih volilni papirji kaj radi kot »nedostavljeni« nazaj v urad in jih potem nasprotniki uporabljajo za svoje volilne sleparije. Veljavna je samo uradna glasovnica s pečatom okrajnega glavarstva. Kdor svojo glasovnico izgubi, dobi na dan volitve pri volilni komisiji duplikat. — Volilci naj gledajo, da bodo meli glasovnico pravilno izpolnjeno, vsak delavec in vsak kmet, ki misli pošteno na zboljšanje svojega položaja, bo zapisal na glasovnico:

Florijan Gröger,
urednik v Celovcu.

Kdaj bo ožja volitev?

Eventualna ožja volitev bo 30. aprila ob istem času in v istih prostorih kakor glavna volitev. Glasovnice za ožjo volitev se bodo dobivale v občinski pisarni, na dan ožje volitve pa pri volilni komisiji. Volilne legitimacije naj volilci po glavnih volitvah nikar ne vržejo proč, ohranijo naj si jih za eventualno ožjo volitev!

Koroško

Krščansko socialni kandidat. Krščansko socialna stranka je postavila za svojega kandidata v beljaškem okraju I. HERNBERJA, župana v St. Martinu pri Beljaku.

Samomor policijskega stražnika. V četrtek se je mestni policijec Avg. Wipfler ustrelil s službenim revolverjem v levo sence; obležal je namestu mrtev. Vzrok samomora je nesrečno ljubezen.

Goriško

Solkani. Po stranski poti smo dobili v roke neki oglas Sokola. Kar se v njem glasi, je vse lepo; če bile res bile. Lepo pa se morda ne bo zdelo Sokolom, a res pa je, če jim očitamo, da je njih organizacija močno šovinistična. To nam potrjujejo razni govori Leopasčekov, Pucov, Podgornikov, Jugolčev in drugih Sokolčev in tudi omenjeni oglas: »Slovenec sem, in kdo je več«, pravijo, da je tista narodna zavest, ki ima za njo največje zasluške Sokol. No če merimo kulturo z narodnjaškim vatlom, moramo zares reči, da smo Slovenci največje reve v vsakem oziru. Tega pa ne storimo in smo si v svesti, da se slovenski narod lahko z mirno vestjo stavi poleg drugih narodov in da si bo znal varovati svoje mesto tudi brez Sokolskih prsi. Kar se tiče pa stvari same, lahko rečemo, da Sokol še davno ni potreben v Solkanu. Naši fantje dovolj telovadijo po 12—16 ur na dan in sicer še v bolj zaprašenih luknjah, kakor je »štalac«. Boj za 8.- oziroma 9. urni delavnik to je geslo vsakega delavca in dokler tega ni, ni podlage za telovadbo, kajti če pogledamo stvar z zdravstvenega stališča, more po delu pretegnjenem telesu tudi telovadba le škodovati. Vsakemu delavcu mora biti to jasno, okolo Sokolskega doma bi se vsi narodnjaki radi smukali, a pri omenjeni zahtevi bi naletelo delavstvo ravno med nekaterimi Sokoli na najhujše nasprotnike. Če je kak vinar v delavski pesti, je pravilno, da gre za delavske potrebe in teh je dosti; za narodnjakarijo naj narodnjakariji sami skrbijo. To pa smo zapisali, ne za to da bi komu kratili veselje, ampak le za one, ki imajo dobro voljo, da spoznajo stvar.

Istra

Odpuščeni mestni uradniki. V sredo je dal v Pulju od vlade postavljeni gerent dostaviti devetim mestnim uradnikom dekrete, s katerimi se dotičnim uradnikom s 30. junijem odpoveduje mestna služba. V dekretih ni navedenega nobenega vzroka, zakaj se odpuščajo z mestne službe.

Narodnjaška politika.

(Dopis iz Trsta.)

Ko je tržaško zavedno delavstvo spregledalo in uvidelo, da od narodnjaške N. D. O. ne more pričakovati izboljšanja in da ni N. D. O. nič drugega kakor kapitalistična zanjka, ki delavstvo cepi na več delov, je samo začelo odstopati in se pridruževati delavstvu, organiziranemu v mednarodnih organizacijah. Seveda je to zopet razkačilo slovenske buržoazije in je začela blatiti na vse pretege socialno demokracijo po časopisih in shodih in čitati narodnjaške evangelije, ker je mislila, da odvrne s tem delavstvo od prave poti in da se bo zopet priklopilo N. D. O. Ali vsa zvijača in hinavščina, ki so se je posluževali ni pomagala nič. Mednarodna delavska organizacija je res nevarna ampak ne narodu, temveč kapitalističnemu izkoriščanju in narodnjaški demagogiji. Vse njavkanje po shodih, da se ne ne smemo deliti, da moramo skupno delovati, ker smo mali narod, in da si moramo najprej ustvariti industrijo in se držati gesla »svoji k svojim« in da moramo dobiti več kapitalistov, ker potem bo narod srečen — ni pomagalo nič. Čudni teoretiki so pa ti narodnjaki! Ampak na tihem si mislijo, da moramo zrediti domače kapitaliste, ki nas bodo odirali, potem ko smo jim v naši nevednosti napolnili blagajne. Kaj ne gospoda? Alidelavstvo je pravočasno sprevidelo, in je začelo obračati tej gospodi hrbet in pristopati k takšni organizaciji, ki mu bo tudi pomagala.

Kričeč dokaz, kam lahko dovede narodnjaška politika, nam podaje naslednji slučaj. Po veliki večini slovensko delavstvo v luščinici riža je uvidelo, da nima od N. D. O. pričakovati izboljšanja svojega položaja. Zato je začelo obračati hrbet N. D. O. in se je pridružilo že organiziranemu delavstvu v resni-

čno delavskih organizacijah in si osnovalo svojo skupino, ki ima nad sto članov. Počasi in energično se je začelo delati, prireajo se sestanki inshodi in skupina postaja vedno močnejša. Ali to ni pogodu razkricanemu in hinavskemu narodnjaku delovodji Golaviču, ki je začel nekatere sodruge preganjati in zasmehovati, posebno piko pa je obrnil na sodruga Kervina. Dokler je bilo delavstvo pri N. D. O., je bil mož zadovoljen, ker se od tiste strani ni bilo bati energičnega nastopa. Ali sedaj mu njegova narodnjaška žilica ni dala miru, pokazati se je hotel v pravi luči, kako pravzaprav umeva narod: da ima on poln želodec, pa je narod srečen, za druge, ki pripadajo ravnoistemu narodu, pa mu ni mar, tudi če poginejo od gladi. Ali delavstvo ima tega gosпода še od prejšnjih let dobro v spominu. Ko je delavstvo stavkalo, se je bil na sredi dvorišča razkoračil in rekel: »Tam so vrata, kdor hoče naj dela, kdor noče, naj gre.« In tako je tudi sedaj pokazal, kako je usmiljen do narodnega delavstva. Postavil je pet sodrugov očetov z veliko družino na cesto samo zato, ker niso hoteli trobiti v njegov narodnjaški rog. Ko je bil pred leti še delovodja Nemeč, torej drugorodec, se ni pokazal tako brutalnega nasproti delavstvu, ko je stavkalo, kakor pa g. Golavič nasproti svojim rojakom. Ali je že pozabil, kak revček je bil na Reki, ko je po mestu vozil voziček in kako je pred malo leti prišel ponižno v Trst s culico v roki? Opozorili pa bi ga, da naj pusti naše sodruge lepo v miru in naj obdrži svojo narodnjaško oliko lepo zase. Kar se pa tiče tistih pet sodrugov, bomo pa že mi preskrbeli, da dobe zadoščanje in skupina se ne bo ustrašila njegovega hinavskega zasmehovanja.

Delavstvo je začelo samo misliti in njegov trud, da bi delavstvo zopet pristopilo v potaplajočo se barko N. D. O., je brezuspešen, sodrugom pa ključemo: Naprej po začrtani poti, oklenite se zvezani trdo kakor veriga organizacije in zmagata bo naša! In ko bo naš domači sovražnik nas veh skupaj premagan, bomo slavili in se veselili novega življenja!

Trst.

Nemški učni tečaj društva »Ljudski oder« se prične v torek, 26. t. m. Vse, ki so se vpisali za ta tečaj, vabimo, da pridejo točno ob 8. in pol zvečer. Novi udeleženci se morejo še v torek 26. t. m. priglasiti.

Umetnost in književnost.

Slovensko gledališče. V soboto je še enkrat gostovala ga. Polakova v »Netopirju« s popolnim uspehom. Razuntega je nastopilo še dvoje za Ljubljano nenavadnih gostov: Prima ballerina gdna. Hana Vojačkova in baletni plesalec g. Drag. Krelijus iz Zagreba. Dve plesni točki je izvajala gdna. Vojačkova sama, eno pa oba skupaj. Dve pieci sta bili iz baleta »Plitvička jezera« Srečka Albinija, ena pa Straussov valček »Pomlad in glasovi«. Taki odlomki seveda ne morejo dati pravega pojma o baletu, ali videti je bilo, da so občinstvu zelo ugajali. Gdca. Vojačkova je jako graciozna plesalka, ki ima svoje telo zelo v oblasti, in izvaja vse kretnje z veliko lahkoto; v »Pas de deux excentriker« se pokazuje tudi kot telovadka, pri čemer ji z eleganco in sigurnostjo asistira g. Krelijus. To točko sta morala ponavljati, žela sta pa tudi sicer mnogo aplavza. — V nedeljo se je ta baletni nastop ponovil. Ta večer se je baje tudi g. Iličič poslovil do ljubljanskega občinstva kot Syman Rymannowicz v »Dijaku prosjaku«. Četudi razumemo, da je negotovost položaja osobju slovenskega gledališča zelo neprijetna, vendar še nečemo definitivno verjeti, da se je g. Iličič poslovil. Občinstvo ga je odlikovalo z viharji aplavza in z lepimi darili, ki pač pomenijo bolj »Na svidenje!«, kakor pa »Zbogom!«

Neumannova opera »Ljubimkanje« se uprizori jutri, v sredo, ker mora biti danes še glavna izkušnja z orkestrom. O tej velezanimivi operi češkega komponista, zloženi naravnost na besedilo znane Schmitzlerjeve drame izpregovorimo jutri več, ker nam danes ne dostaja prostora.

Vestnik organizacij.

Seja dramatičnega odseka ljubljanske »Vzajemnosti« bo v sredo ob 8. zvečer v društvenih prostorih. Vč-Gilnce »Vzajemnost« ima jutri, v sredo dne 27. t. m. ob 8. zvečer sejo v gostilni »Amerika«. Vabi se vse člane odbora in načelstva, da se polnoštevilno udeležijo.

Petdesetletnica Maksima Gorkega.

Dne 14. marca letos je praznoval Maksim Gorki svoj petdeseti rojstni dan. Dvajset let je tega ko je priobčil svoje prve črtice v zakonitem kavkaškem listu. Nihče se ni zmenil za pisatelja tistih črtic, tem manj, ker ni bilo niti znano njegovo pravo ime. Šele pozneje, ko je zbudila občno pozornost nova povest, ki je izšla v zelo razširjeni reviji Vladimirja Korolenka, se je zvedelo, da je »Maksim Gorki« (Gorki se pravi »Grenki«) psevdonim mladega moža Alekseja Pješškova, rojenega v Nižnem Novgorodu.

In kako tragično življenje je bil že preživel mladi Pješškovi! Zrastel je bil iz najspodnejših plasti bednega ruskega mestnega proletariata kakor osirotil tič. V šolo je hodil samo štiri tedne, nato pa ga je butalo valovje življenja zdaj sem, zdaj tje. Zaporedoma je bil čevljarski vajenec, nato vajenec pri risarju, podobarju, vrtnarju — dokler ni prišel, dvanaestleten deček, za kuharskega učenca na parnik reke Volge. Dolgo tudi tu ni strpel. Lakota po izobrazbi je gnala komaj petnajstletnega fanta v Kazan — popolnoma resno je nameraval študirati na univerzi. Toda smejali so se mu. In namesto na visoko šolo, je začel v mračno zatohlo pekarno; za borno plačo je tri leta pekel preste. Potem je bil težak, počestni prodajalec, dokler ga ni zgrabila po nesrečenem samomorilnem poskusu strast do potovanja. Z vagabundij, heradžij, romarji in s pastirji na štepah se je pajdašil, prijel upatam za delo, a ob prvi priliki zopet pobegnul v svet. Nekaj časa se je bil udinjal

Gorki tudi za advokatskega pisarja. Potem pa ga je pognal nemir hrepenenja zopet v svet, na stepi, do Črnega morja, na Kavkaz. Karkoli pa je doživel in videl na potovanju v prijateljskem občevarju z zavrnjeni človeške družbe, je verno opisal. To je bilo rojstvo njegovih vagabundskih povesti in to je bila pot, ki ga je dovedla do pisateljevanja.

Zdej pa je Gorki že davno evropska znamenitost, ki jo povzdigujejo nekateri do nebes, drugi pa jo tlačijo k tlom. Časi se je polastilo bralcev Gorkega blazno navdušenje za pisatelja ruskih bosjakov in Gorki je bil njih modni pesnik. Ko so igrali v Berlinu njega dramo »Prenočišče«, je vsa burzavazija vrela v gledališče, da napase svoje oči na njegovih bosjaki. Zakaj prav nobene druge potrebe ni čutila! Prav tista družba, ki spriče gospodarske in družabne bede domačega proletariata k večjemu skomignje z rameni, je sedela v šumeči svili ruskim proletarcem pred nogami in pretakala solze sočutja. Goia hinavščina...

Ni naš namen, da bi posamično razmotrivali vse, kar je ustvaril umetniški genij nekdanjega ruskega proletarca. Njegova plodovitost je neizčrpna, vsestranska.

Govoril nam je kot dramatik in kot prevodovalec v svojih manjših delih. Svoje bosjake je zgrabil iz življenja. Iz vseh teh junakov in junakinj s ceste se oglašajo resničen in silen upor, plamteč proti človeške osebnosti, nezaveden protest upor neznanemu pritisku današnje gospodujoče meščanske družbe.

Narocajte se na Zarjo!

Delavsko gibanje.

Čevljarski pomočniki v Ljubnem, Judendorfu, Leitendorfu, Gössu, Eisenerzu in Donawtzu so odpovedali leta 1909 sklenjeno mezdno pogodbo in predložili zadržnemu načelstvu nove mezdne zahteve. Dokler mezdno gibanje ni končano, naj čevljarski pomočniki ne sprejemajo dela v navedenih krajih.

Profesor Lujo Brentano o varstvu stavkokazov. Delav. sovražniki vseh strank in barv upijejo po varstvu stavkokazov. Zanimivo je naziranje znamenitega meščanskega nacionalnega ekonomu Luja Brentana o tem vprašanju, ki izjavlja v »Berliner Tagblattu«: »Na vsakem javnem razgovoru o »deloljubnih« poročajo o vsakovrstnih sramotivah, pretnjah in nasilstvih, s katerimi skušajo stavkajoči uplašiti tiste, ki hočejo delati. Mnogo jih je, ki se kar naslajajo ob različnih izgrediv. Denimo, da so vse njih navedbe resnične, se vendar motijo, če mislijo, da so naredili kaj za ojačenje varstva »deloljubnih«. Seveda je vse pregreške in zločine ob stavkah kaznovati. Ampak v to svrhu popolnoma zadoščajo določbe splošnega kazenskega zakonika. Ne le to; dejstvo je, da stoji delavci, ki se poslužujejo svoje pravice in se za stavke v svrhu zboljšanja delovnih pogojev dogovarjajo in združujejo, že danes pod izjemnim pravom. Taisti § 152 obrtnega reda (ki je istoveten s § 3. avstrijskega koalicijskega zakona. Ur.) katerega prvi odstavek proglašata take dogovore in združitve za nezaknjive, jih proglašava v drugem odstavku pravno za neobvezne in jih izroča le časti in zvestobi delavcev. Ali več! Kakor, da bi zakonodajalec hotel preprečiti, da ostanejo delavci zvesti mezdni dogovorom, jim odreka uporaba sredstev, ki jih nezakonovano uporabljajo ostali družabni razredi napram kršilecem pogodbe. Edino, kar znašanje izgrediv, ki se dogajajo v zvezi s stavko, dokazujejo nezdržnost sedanjega pravnega položaja, ki z odpravo koalicijske prepovedi po eni strani priznava, da v modernem obrtnem življenju ni več individualnih delovnih pogojev, na drugi strani pa razodeva pomanjkanje nove uredbe, ki bi skrbelo za to, da postanejo skupni delovni pogoji po kolektivni delovni pogodbi pravno obvezni. Ampak vprašanje o izpopolnitvi delovne pogodbe, ki jo terjata jedro stvari in pa razvoj, se v le prevročih debatah o varstvu »deloljubnih«, le nezadostno, če se sploh omenja. Te debate ne delajo vtiska socialnopolitičnih ali ekonomskih, temveč političnih debat.« Ta protest znanstvenika proti željam kapitalističnih hujskačev, ki se jim z veliko vnemo ravno v tem vprašanju pridružujejo tudi naši klikalci, je vse pozornosti vreden!

Nam za zgled. Glavno glasilo socialne demokracije »Vorwärts« ima že 174.000 naročnikov. Dne 1. julija 1911 jih je imelo še 155.000 dne 1. januarja 1912 pa že 163.000. Torej je poskočilo število naročnikov v teku dveh in pol mesecev za 11.000. Slovenskim socialnem naj bodo nemški sodrugji za živ zgled, kako se mora delati za socialistično časopisje.

Socialno-politični odsek. Že dvanajst let leži v poslanski zbornici predlog o tedenskem izplačevanju v rudništvu. To je predlog poslanca sodruga Cingra, ki zahteva, da se rudarjem mezdna vsad teden sproti popolnoma izplača. Proti rešitvi tega predloga so rudniški posestniki izrekli marsikatero pomisleke in s pomočjo meščanskih poslancev se jim je res posrečilo, da so njegovo razpravo zavlačevali leta in leta. Mimogrede bodi omenjeno, da se je med nasprotniki te ravno tako stare kakor pravične rudarske zahteve odlikoval tudi poslanec dr. Ivan Benkovič, saj dobimo klerikalca povsod tam, kjer gre proti ljudskim koristim! No, lansko leto se je vendar enkrat posrečilo, da je bil ta zakon v odseku skoraj že izgotovljen. Naenkrat pa je prišel razpust poslanske zbornice in s tem je bilo storjeno delo zopet uničeno. Sedaj je hvala bogu zakon v socialno-političnem odseku popolnoma izgotovljen. Sprejet je bil v seji dne 15. t. m. v isti obliki, ki mu jo je bil dal pododsek, samo s tem pristavkom, da se v zakonu predpisano 14 dnevno izplačevanje mezdne ne razteza na tiste rudniške obrate, v katerih je že upeljano 8 dnevno, to je tedensko izplačevanje. Da bi se rudarjem njihova krvavo prislužena mezda izplačevala vsakih osem dni, kakor je predlagal sodrug Cingr, to je bilo meščanski večini očitvidno preveč in je predlog odklonila. Odsekovo poročilo ima še pred Veliko nočjo priti pred

zbornico. Pred tem predlogom je socialno-politični odsek obravnaval vladno predlogo glede izpopolnitve § 74. obrtnega reda. Ta zakon vlado pooblašča, da izdaja posebne odredbe v varstvo življenja in zdravja pomožnih delavcev. To pooblastilo je seveda zelo omejeno. Tako mora vlada poslušati najprej trgovske zbornice in dalje izdani predpisi ne smejo v polni meri veljati za že obstoječe obratne naprave. Proti tem točkam se je obračala cela vrsta predlogov, ki jih je bil v pododseku stavil sodrug Seitz. V odseku pa je vladni zastopnik pobijal vsakršno izpremebno in vsako zboljšanje zakona in večina je seveda kakor na komando odklonila vse izpreminjavalne predloge. Samo en predlog je našel milost, ta namreč, ki pravi, da imajo pri obstoječih obratih ti oziri odpasti, ako se obrati razširijo ali pa preosnujejo. Odklonjene zboljševalne predloge so socialni demokratje prigrasili kot manjšinske predloge in se bo torej morala tudi zbornica z njimi baviti. Kakor vse kaže, bosta zakon o izplačevanju mezde v rudništvu in pa zakon glede § 74. obrtnega reda pač edini rezultat delovanja socialno-političnega odseka v predvelikonočnem zasedanju.

Vsem organizacijam.

Izvrševalni odbor poziva vse strankine organizacije (izvzemši podružnice kranjske zveze »Vzajemnosti«), da pošljejo nemudoma strankinemu blagajniku svoja letna poročila za minulo leto. Obenem se naznanja, da je z novim letom prevzel posle strankinega blagajnika sodrug dr. Jos. A. Tomšič, do katerega naj se odlej vse organizacije obračajo.

Izvrševalni odbor.

ZADNJE VESTI.

Khuen redivivus.

Dunaj, 26. marca. Pri včerajšnji avdijenci, ki je trajala pol ure, je cesar naročil grofu Khuen Hedervaryju kot designiranemu ministrskemu predsedniku, naj se z ogrskimi političarji posvetuje, kako in pod kakšnimi pogoji se more rešiti ogrska kriza. Khuen se je ob 3. popoldne odpeljal v Budimpešto.

Budimpešta, 26. marca. Grof Khuen Hedervary se je snoči vrnil z Dunaja in bo danes začel konferirati z voditelji političnih strank.

VELIKA NESREČA NA SNEŽNIKU.

Deset mrtvih.

Dunaj, 26. marca. V raškem gorovju na Hochschneebergu je včeraj popoldne plaz zasul družbo smukačev, obstoječo iz enajstih oseb. Eno osebo so doslej rešili, enega mrliča izkopalji izpod snega. Boje se, da so vsi ostali mrtvi. Na mesto nesreče je odšlo več rešilnih ekspedicij.

GIBANJE AVSTRIJSKIH RUDARJEV.

Splošna stavka in pogajanja na Češkem.

Praga, 25. marca. Včeraj je bilo v severno-zahodnih čeških premogovnikih veliko število rudarskih shodov, ki so sklenili, da proglašajo s 25. marcem generalno stavko. Sprejela se je resolucija, ki razglša generalno stavko, obenem pa se izreka za nadaljnja pogajanja. Sklep generalne stavke se nanaša na Ustje, Mostec, Duchcov in Teplice.

Naraščanje stavke.

Praga, 26. marca. V mosteckem in duchcovskem rudniškem okrožju se je stavka razširila. V rudniških okrožjih Ustje in Falknov je stavka nanovo izbruhnila, izbruh stavke pričakujejo v tepliškem revirju. Položaj v Kladnem in Šlanu je nespremenjen.

SMRT RUDARJEV.

Štirje rudarji mrtvi.

Krakov, 26. marca. V rovu Bor pri Jaworszovu se je zgodila eksplozija; štirje rudarji so bili mrtvi, eden težko poškodovan. Mrtva trupla so bila strahovito razmesarjena.

SPLOSNA STAVKA ANGLEŠKIH RUDARJEV. Na pragu odločitve.

London, 25. marca. Z največjo napetostjo pričakujejo današnje konference, ki se je sešla v svrhu poravnave med delavci in podjetniki.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Italijanska pomorska akcija.

Rim, 26. marca. Velik del italijanskega brodogradnja je zbran pred Specio in odplove danes v turške vode.

Z Egejskega morja.

Solun, 26. marca. Iz Merzine poročajo: V soboto sta pripluli semkaj dve turški torpedovki, ki sta jima sledili dve italijanski križarki. Čez nekaj časa je ena križarka zapustila Merzino v smeri proti Aleksandriji, opolnoči pa so odplule še druge ladje proti zahodu in jugozahodu.

Posredovanje.

Frankobrod ob Meni, 26. marca. Iz Carigrada poročajo: V sled neomajnega stališča porte nameravajo velevlasti vnovič posredovati v Rimu za sprejem mirovnih pogojev.

MEDPARLAMENTARNA UNIJA IN ITALIJANI.

Rim, 25. marca. Italijanska skupina je sklenila izstopiti iz medparlamentarne unije, ker ni

hotela posredovati v italijansko-turški vojni. Utemeljila je to odklonitev s tem, da zahteva Italija nemogoče koncesije.

ZARADI ŠPIONAŽE.

Benetke, 25. marca. Tukajšnja porota je obsodila vojuna Neumanna na dva meseca ječe. Neumann je ogrski državljan.

SULTAN IN HODŽA.

Carigrad, 25. marca. Ko je pri zadnjem selamliku sultan prišel v džamijo, je stopil neki arnavtski hodža (mohamedanski duhovnik) na priznico in začel pridigati, pri čemer je kritično omenjal politični položaj. Policija ga je zaprla.

VOLITVE NA GRŠKEM.

Zmaga Veneselos.

Atene, 25. marca. Včeraj so se začele volitve v državni zbor in se razvijajo povsem mirno. Pristaši ministrskega predsednika Veneselos zmagujejo.

Revolucionarni krečanski poslanci.

Rim, 26. marca. »Agenzia Stefani« poroča iz K a n e j e: Revolucionarni odbor je izvolil 69 poslancev za grško zbornico.

SAMOŠKI KNEZ UMORJEN.

Carigrad, 25. marca. Knez na otoku Samos Andrej Kopassis efendi je bil v soboto večer ustreljen, ko se je vrnil v svojo palačo v Pati. Napadalec, neki Grk po imenu Stvaro Paridis iz Aten, je petkrat ustrelil iz revolverja in trikrat zadel. Kljub zdravniški pomoči je knez drugi dan popoldne umrl. Morilca so zaprli. Za naslednika je imenovan bivši pomočnik trapečuntskega valija, Grk Beglery.

(Otok Samos je pod turško suvereniteto, ima pa svojega kneza. Andrej Kopassis je postal leta 1907 v decembru knez. Leta 1908 meseca maja so bili proti njemu resni nemiri, katere so Turki zatrli.)

NAPAD NA BANKO.

Chantilly, 26. marca. Včeraj ob 11. dopoldne se je pripeljal neki avtomobil s šestimi osebami v mesto. Štirje izmed njih so imeli revolverje pri sebi. Udrli so v podružnico generalne banke, ubili blagajnika in še nekega uradnika, tretjega so pa ranili. Ugrabili so 40.000 frankov. Ko so prihiteli ljudje, da bi jih prijeli, so tolovaji streljali nanje, pa so se potem odpeljali proti Parizu. V Asnieri so pustili avtomobil, in izginili.

NAPAD NA AVTOMOBIL.

Šofer umorjen.

Pariz, 26. marca. Včeraj je žest vlačugarjev ustavilo v Montgeronu pri Corbeilu neki avtomobil; ranili so pasazirja, ubili šoferja in se nato odpeljali z avtomobilom.

ŽELEZNIŠKA NESREČA NA RUSKEM.

Brest Litovsk, 25. marca. Brzovlak med Varšavo in Brestom je na progi trčil ob 16 vozov, ki so se utrgali od nekega tovornega vlaka. Lokomotiva in deset tovornih vozov je razdejanih. Neki sprevodnik je ubit, strojevodja in kurjač sta ranjena.

ŠPANCJI V MAROKU.

Madrid, 26. marca. V zadnjem boju pri Melili v soboto je padlo na španski strani troje poročnikov in 1 podpolkovnik, pa devetindvajset mož; ranjeni pa so 1 polkovnik, 4 lajtnanti in 77 mož.

KITAJSKA REPUBLIKA.

Protest proti novemu posojilu.

Peking, 26. marca. Poslaniki Velike Britanije, Francoske in Združenih držav, so vložili skupno spomenico, kjer zastopajo po kratkem utemeljevanju od 27. februarja trajajočih pogajanj med mednarodno bančno skupino in kitajsko vlado stališče, da pomeni angleško-belgijsko posojilo besedolomstvo in zategadelj odločno protestirajo proti novemu posojilu.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Listnica uredništva.

A. G. v L.: Vaš dopis smo poslali uredništvu »Železničarja«.

Za tiskovni sklad »Zarje«. Winkelhofer, Jesenice, 7 K.

1,000.000 vinarjev

za tiskovni sklad »Zarje«.

Spominjajte se tega sklada!

Zahvala.

Vsem, ki so se udeležili pogreba mojega ponesrečenega sina

Antona

izrekam tem potom najsrčnejšo zahvalo.

Zagorje, 22. marca 1912.

Anton Marn.

Tobakarne oziroma prodajalne „Zarje“ v Trstu so:

Južni kolodvor.
Ficke, Kasel Silos pred vhodom v prsto luko.
Moze, ulica Miramar 1.
Magnolo, ulica Belvedere
Gostilna Internacional, ulica Giovanni Bocacio št. 25.
Lavrencič, trg pred Kasarno (Piazza Caserma)
Pipan, ulica Ponte della Fabra.
Gramaticopulo, Piazza Barriera.
Bruna, ulica del Rivo.
Raitinger, Riva Grumola št. 20.
Hoeltl, trafika na državnem kolodvoru.
Bajc, ulica Geppa.

Železnato vino s kino

lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani

„Dunajska cesta“

krepa malokrvne, nervozne, vsled boleznih oslabele osebe, blede, slabotne in bolehave oroke, ena pol-litrska steklenica 2 K, tri steklenice K 6'60. Poština in zavojnina prosta.

Železnato vino lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani vsebuje v resnici in vedno navedeno množino železa, ima neoporečno zdravilno vrednost in prednjači z raditega vsem drugim železnatim izdelkom.

Posljite naročnino,

če je še niste!

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 6 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnart, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaž, Dunajska cesta.
Sterkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Šenk, Resljeva cesta.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, „
Kušar, „
Podboj, „
Bizjak, Bahoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svetek, Zaloška cesta.
Sešark, Šelenburgova ulica.
Suhadole Anton, Zelena jama 50.

Dolenc, Prešernova ulica.
Piehler, Kongresni trg.
Ušeneričnik, Zidovska ulica.
Kleinstejn, Jurčičev trg.
Wisiak, Gospodska ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Košir, Hilšerjeva ulica.
Sušnik, Rimska cesta.
Klanšek, Tržaška cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blaznik, Stari trg.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Kustrin, Breg
Sever, Krakovski nasip.
Državni kolodvor.
Križaj in Kotnik, Šiška
Likar, Glince.
Jezeršek, Zaloška cesta.

Občno konzumno društvo v Zagorju

(vpisana zadruga z omejenim jamstvom)

naznanja svojim članom, da se bode vršil

izredni občni zbor

dne 31. marca 1912 ob pol 4. uri popoldan v dvorani gosp. Riharda Mihelčiča na Toplicah.

Dnevni red:

1. Preosnova zadružnih pravil § 80.
2. Okrožnica članov.
3. Volitev 9 nadzornikov in 4 namestnikov.
4. Slučajnosti.

Vstop je dovoljen samo članom, ki naj prinesejo s seboj članske knjige da se z njimi izkažejo.

V Zagorju, dne 18. marca 1912.

Za nadzorništvo:

Anton Rupnik,

zapisnikar.

Ivan Wallend,

predsepnik.

Delavska tiskovna družba v Ljubljani

priporoča svojo veliko zalogo brošur in knjig. Cenovnik založnih knjig in knjižic se dobiva na zahtevo zastonj in poštne prosto.

Delavska hranilnica in posojilnica v Ljubljani

(vpisana zadruga z omejenim jamstvom.)

Wolfova ulica št. 3, II. nadstropje.

Obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%. Sprejema vloge na tekoči račun. Posojuje na osebni kredit in zastave, vredn. listine, hipoteke itd.

Uradije se vsak četrtek od 2. do 3. ure in vsako soboto od 6. do 7. ure popoldne; nujna pojasnila se daje pa tudi ob vsakem drugem navadnem dnevnem času.